

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Ioan. Crombecii Societatis Iesv Presbyteri De Studio
Perfectionis Libri Dvo**

Crombecius, Johannes

Mogvntiæ, 1614

XX. Examinis generalis necessitas, vtilitas, & partes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51132)

arcam semper circumferas. Limax, cum *similia*
 pulat, domum confert quo se recipiat cum 1.
 & pastores ouium, qui greges custodiunt 2.
 sua conuehant, teste Poetarum prin-

— *Omnia secum*

Georg. 3.

Armentarius Afer agit, tectumq; laremque,
 Armaq; Amyclaumq; canem, Cressamq; pharetrã.
 quemadmodum & boni Religiosi, vbicumque
 Religionem suam circumferunt: sicque e-
 rant, vt semper in sese inhabitent; nec ve-
 ram expectant vt se discutiant, sed omni ho-
 mica concluduntur, & ab aquis & tempesta-
 tibus proteguntur. Ita loquitur Prophecia: Non *Psal. 90.*
 ad te malum, & flagellum non appropinqua-
 t abernaculo tuo. De hisce tribus sigillatim erit
 quid dicendum.

C A P. XX.

*Examinis generalis necessitas, utilitas,
 & partes.*

Magnum est vulgaribus, si quis quar-
 tam horæ partem, post grauissimas
 distractiones, negotia, tumultus, impenden-
 tam eis proponat, quæ se recipiant in se, &
 DEVM redeant. Hoc nos pessimos facit, *Lib. 12. epis.*
 quidam, quod nemo vitam suam respicit. *Quid stola 84.*
 futuri simus, cogitamus: & id raro: quid fe-
 cimus, non cogitamus. Atqui consilium futuri ex
 præ-

præterito venit. Hæc Seneca. Mirum est, parentes cum velint filios felicem noctem sibi precari, delictis veniam petere ac reconciliari, antequam decumbant: nolle tamen ipsos Deo parentum optimo, quasi bene precari, reconciliari, eius se tutelæ committere. Vere cæci sumus in causa, et si sat oculati videamur in nostra. *Si cæci essetis,* ait Christus, *non haberetis peccatum: vero ò magni viri, dicitis quia videmus: peccatum vero vestrum manet.*

Joan. 9.

*Necessitas
ac utilitas
examinis
generalis:*

1.

Breue tempus incredibile frequenter morum continet: si enim quis peccato letali prostratus somno se committat, & moriatur: cuius anima curæ erit? qui sibi nequam, quem futuram habiturum sperat? At exigui spatij reformationis; quo exacto si quis moriatur, evasit vitæ poenas æternas, vitam adeptus est sempiternam.

2.

Accedit quod sæpe mortifera inimicitia ortæ hac discussione dissolvantur; sine qua crimen vitæ vel amittendæ, vel alteri adimendæ te exponis: sicq; verissimum est, quod vulgo solet, *Nox dabit consilium.* orantibus nempe sed sæpe seipso negligentibus negat: peccata subinde nox, quam dies præteritus, excudit filia.

3.

Liberalis item Dominus, gratitudinem videns, media quædam opportuna suggerit, quæ quid sequenti luce aut agendi, aut vitandi, aut evadendi momentum maximum habeat, de quo ne cogitantes quidem.

4.
 hoc præterea capite propositum confitetur, & à peccatis abstinendi: qui enim tot lapsus obseruat suos, Deumq; à se videt ha contemptui mores corrigit, & à praua con uadine peccandi recedit.

5.
 Sed & quales nocturna longe serenior est, ma xima excitatio lætior,

6.
 Denique qui mane bene precari vult, bene precitari, in fausta omnia inueniet, si vespera se rentis auroræ dispositio non fuerit: nec bonas ne aut lætas habiturus est cogitationes, qui pes vesperi, qui prauas habuerit, qui que læ tiores piasq; quieturus non præparauerit. Hinc monachis omnibus, finito Completorio, ser uatio omnis interdicitur: si enim sequenti die in officio, vel mane in oratione, collecti uel in oratione velint, solitudinem sibi oportet indicant in nam: alioquin quidquid vesperi tractarint, vi erint, egerint, illud primum excitatis recurret, inanis oratio, soluta, spirituque destituta ha bitur.

Antequam ergo lectum accedas, exclusis ne cessis omnibus, Christiani poetæ Antonij secu tus consilium.

Non prius in dulcem declines lumina somnum.

Omnia quam longi reputaueris acta diei.

Coram imagine demisse animum corpusque flecte: Deus enim, qui pater tuus est, qui que te o illo die aluit, ope operaq; iuuat, id officij ex ebat, consideratque attente quid acturus sis atitudinis ergo, an vero canum more illico ad ctu proflies. Si humiliter accedas, cito quia defi-

Eidil. 12.

Es. virg. e.

Fig. vir bo.

mus.

desiderium pauperum exaudiet Dominus, cogitationem cordis tui audiet auris eius per laber.

Psal 9.

*Examinis
generalis
quinque
partes.*

Pars 1.

*Gratiarū
actio.*

In constit.

*Monast. c. 2
post. initiū.*

108. Huius examinis partes sunt quinque quarum prima est gratiarum actio; introductio optima, ut in humanis ad conciliandam benevolentiam insinuatio perelegans ad aliquid impetendum & obtinendum, ita & ut ad Deum introducatur, aliquid petamus, & obtineamus, dicit enim S. Basilius, orationem ordiendam se à gratiarum actione: Deus namque vult beneficia agnosci, sibi haberi referri que gratia non modo quia id meretur ipse, sed quia utilis est, & vult per hanc viam aditum noua beneficia aperire, & antiqua nouis beneficiis cumulare. Utatur ergo seruus Dei illa industria, qua homines ad demerendum beneficiis animum uti solent: ipsumque accessum meliorem reddat animi demissione, infirmitate, gestatis, inopieque suae commemoratione.

*Beneficio-
rum ordo
triplex.*

*1. Genera-
lia.*

*2. Particu-
laria.*

Triples vero est beneficiorum ordo: primus sunt generalia: quorum agnoscendam formulam capite decimo octavo, in oratione mane fundenda, numero quarto, posuimus. Particularia, quae quisque per omnes vitas expertus est: quae si non occurrant, sub meditatione de his instituenda erit, ad eorum agnitionem excitandam; nullus enim est qui singularia quaedam beneficia, atque eximium modum receperit. Inter cetera, donum venerationis merito primas obtinere debet, sine reliqua. rite parum profuissent, eoque cetera

ct. LIBER SECVNDVS. 767
 minus, cog
 s perliber
 at quim
 Introdu
 lam bene
 aliquid n
 ad Deu
 obtineat
 diendam
 ae vulf
 que gra
 d quita
 um non
 nouis b
 Dei illa
 benefici
 cessum m
 firmitat
 oratione
 ordo : e
 oscend
 in orat
 osuimus
 nes rit
 nt, sub
 deorum
 n est qu
 e exim
 num ro
 t, sine
 oque cer
 om

ia conseruantur, & innumera alia includun
 Quando ergo tempus suppetit de vtrif
 aliquid coram Deo commemorandi, id
 eo gratum est, & nobis admodum vtile ac sa
 in hac tamen parte potissima ratio habenda
 eorum beneficiorum, quæ eo die nobis col
 lunt; quorum alia temporalia, alia vero cor
 poralia, alia denique spiritualia sunt: & qui
 vel quia recenter animo, corpori, aut ratio
 nis nonnulla accessio facta est; vel quia, ne
 quum aliquod inferretur, diuino munere
 eorum. Quædam à Deo veniunt proxime,
 inspirationes, auxilia specialia ad res arduas
 sciendas, victoria contra graues tentatio
 nes, refectio spiritualis per Sacramenta: quædã
 ab hominibus in nos deriuantur, quos ta
 men vt Dei manum reputari decet, & ab ea no
 per eos porrigi merito opinari; sicut ce
 que nobis à creaturis erogantur, vt est ci
 uilitas, sensuum recreatio. De his agenda
 e sunt.

Sed maxime illa ad memoriam reuocanda ac
 scienda, quæ Deo matutino tempore infimis
 precibus commendaueramus, perspicimusque
 nobis prospere eius beneficio successisse. Verbi
 gratia: Sacerdos animarum curam gerens,
 iam Episcopo suo causam dicturus, statuit eo
 quo proficilcitur, de peccatis confiteri, Sa
 cramentum facere, modo copiam Confessarij ha
 bet; infirmo extrema Sacramenta ministrare:
 præterea ex officio, ante discessum, pax cum
 duo-

3. Beneficia
 illo die ac
 cepta.

Partitio 2.

Partitio 3.

Partitio 4.

Schema
 perelegans
 gratiarum
 actionis.

duobus subditis componenda : eorum ab aliqua
 quo ad mortem decumbente eleemosyna in
 pi cuiusdam postulanda : conueniendus est in
 nere vir militaris iracundus ac ferox : cum
 si prandeat , non patium periculum imm
 ebrietatis ac iurgiorum : eodem loco
 quaedam , qua familiarius nonnumquam
 est, adeunda : denique necesse est sobrium
 parere coram Episcopo suo , ac causam
 gloriam pro conseruatione cultus Ecclesie
 tueri. Hæc singula serio mane Deo com
 dat, interponit preces B. Matris , Patron
 Angeli tutelaris : dumque singula aggre
 ftans super custodiam suam, accedit cum
 re & sui diffidentia ; spem tamen ot
 Deum collocat, eumque inuocat interna
 tenfissima prece. quid sequitur tandem ?
 ei cedunt ex voto : nam occurrit Sacerdos
 magno solatio suo confitetur ; celebrat
 que felicissime conficit. Vesperi, antequam
 quiescat, nonne eidem sufficiens gratias
 materia suppetit ? Omnino. Reperat ita
 omnia, & Domino Deo, à quo auxilium
 est, accepta referat. referet magna sua
 tione, gratiarumque augmento : simulque
 gna ei lumina affulgebunt, quibus
 posterum qua ratione & pericula fugere,
 ficultates superare, & Deum in omnibus
 rere debeat ; qui, cum liberalissimus atque
 mus sit, liberalem manum fidei seruo
 riet, eiusque fidei maiora talenta
 det, idoneumque reddet ad praclam

aliqua munera deinceps obeunda. *Pars. 2.*
 Secunda examinis huius pars est, ut à
 petamus auxilium ac lumen, quo defectus
 peccata eo die commissa cognoscamus: cæ-
 sum in propria causa. Amor nostri, *Causa cur*
 auctoria dicitur, oculos proprios claudit, ne *in peccatis*
 vires videamus nostros, clarissime vero alie- *proprie co-*
 gnoscendis *hallucine-*
 Passiones quoque aliam rebus speciem *mur.*
 ferunt, & alio circumdant indumento, quam
 Ecce natura ipsa vestiuntur: ut qui vitrum rubeum,
 eo cominde, caruleum visui opponit, vitri colores,
 Patrocinari recipiet. Iudicium quoque nostrum *1.*
 a aggredere raro aberrat, ac sæpe vi trahentis volun- *2.*
 tit cum appetitus aliter statuit quam par sit.
 n omnium deinde, quas optamus, amor conciliat *3.*
 interna rationem erroneam, nostrisque conceptio-
 idem? opibus & operibus sese immiscet fraudulentem,
 sacerdos, que efficit ut aliter opinemur quam deceat. *4.*
 ebrat, commutat adhuc, & sæpe, animi commotio, ex re- *5.*
 ci, antequam iniuria vel vera vel apparente excitata;
 rratiasque facit ut alios condemnemus, nos ipsos iu-
 rat itaque iudicemus. Id etiam proprium atque heredi-
 cilium a parentibus accepimus, ut semper nos *6.*
 a sua culpa excusemus, culpas transferamus in alios: sed
 simulque frustra coram Deo, cuius sensus falli non po-
 tus videtur. Seneca hoc argumentum sapientissime *Lib. 6. epist.*
 tractat. *Quid enim, ait, melius ages, quam ut me-*
ipsum teipsum quotidie facias; ut aliquid ex erroribus
scis, ut intelligas tua vitia, qua putas rerum? Qua-
ruo latere enim locis & temporibus adscribimus: at illa, quo-
ta committimus, que transferimus, secutura sunt. Harpasten vxo-
 præclara meae fatuam scis hereditarium onus in domo mea

remansisse: ipse enim alienissimus ab istis prodigiis
 Si quando fatuo delectari volo, non est longe
 querendus: me rideo. Hæc fatua subito desit
 Incrediblem tibi narro rem, sed veram. Nescio
 se cacam. Subinde Pedagogum suum rogat
 gret: ait domum tenebrosam esse. Hoc quid
 la ridemus, omnibus nobis accidere liqueat tibi.
 mo se avarum esse intelligit, nemo cupidum. Ca
 men duce[m] querunt: nos sine duce erramus,
 cimus, Non ego ambitiosus sum, sed nemo alit
 ma potest viuere. Quid nos decipimus? non est
 secus malum nostrum; intra nos est, in visceribus
 sedet. & ideo difficulter ad sanitatem peruenimus
 nos agrotare nescimus. Hactenus Seneca.

7. At difficultatis huius caput est, quod
 gratia & lumine cælesti in hisce natura
 ideo ad misericordiam eius confugiendum
 que punctum hoc tanti momenti, quod
 quæ ex eo pendeat: ex cognitione nempe
 hauriuntur medicinæ querendæ consilia
 media, salus, & incolumitas. Quare, si pe
 negligenter tractetur, quod superest exa
 non succedet.

Viri sancti Eminentes gratia & sanctitate viri vix de
statum sua cogitant, aut ad orandum accedunt, quin
conscientia statum suæ conscientia[m] perspiciant ex
facile co- dantia diuini luminis. vnde D. Franciscus
gnoscunt. mo Cardinalis cuiusdam cum Romæ ho
 retur, nocte concubia, crudeliter à dæmon
 flagellatus & contusus, quærebat apud se
 tanta potestas dæmoni à Deo concessa
 Peccatis suis primum adscripsit; tamen co

se discutens, cum nihil inuenisset, fociis
 Ego vero, per misericordiam & gratiam Dei, non
 scio me in aliquo deliquisse, quod per confessio-
 nis satisfactionem non eluerim: imo per misericor-
 diam suam hoc donum contulit mihi Deus, ut de omni-
 bus in quibus placere vel displicere ipsi valeo, in ora-
 tionem claram cognitionem recipiam. Verum persepe i-
 nter peccat vel perfectus Religiosus; vnde cum non
 scit peccatum suum, castigatur à diabolo, tam-
 en creatoris diuina iustitiâ, ut diligenter videat & con-
 trectet interius & exterius ea, in quibus offendit: quia
 amore singulari Dominus prosequitur, nihil eis
 vitæ relinquit inultum. Ita Iacobus Episco-
 pus Genuensis in eius vita. Bene monet D. Frã-
 scus: nam & David eminentis erat sanctita-
 tis, & tamen multis diebus adulterium suum
 agnouit, imo eidem homicidium adiecit;
 in peccato perseuerans, ante nuptias cum
 habee celebravit, quam de scelere purgan-
 cogitarit. Quare non immerito gratia à Deo
 agnoscendorum delictorum petenda est, sine
 cæci remanemus.

Tertium caput examinis in discussione
 conscientie consistit: in quo illud primo sta-
 tuendum, ut te coram Deo constituas, qui nouit
 quid in te sit, & quomodo id à te vel admissum
 fuerit, vel neglectum: deinde te tibi ipsi accusa-
 re, & hanc rem indicemque denunties, Dei causam
 defendere ac vindicaturum. Scias etiam, nihil
 esse certius quam quod D. Paulus pronun-
 ciat: Si nosmetipsums diiudicemus, non vique iudi-
 camur. Dū iudicamur aut, à Domino corripimur, ut

Psal. 140. non cum hoc mundo damnemur. Ora cum sancto Ro
 ge: Non declines cor meum in verba malitia, ad con
 sandas excusationes in peccatis: sed corripit me in
 in misericordia, & increpet me; oleum autem peccatorum

Modus ex- non impinguet caput meum.

aminandi Addam tamen & illud, quod discussio libri
conscientiã debeat esse nimis exacta: nec si emungas, ve
 cias sanguinem. Si quid non occurrat, ytere
 na fide, confidens quod, si quid esset quod
 displiceret, illud tibi vel conscientia vel De
 pse suggereret. Quare minus prudenter
 illi, qui ad minutula quædam hærent, & se
 gunt plus æquo. Sed si discursu facto suffi
 nihil occurrat singulare, ad alias partes exam
 transeant, & conuerso ad Deum sermonem
 ter tempus traducant: alias tales, rãdio
 cti, cum nauſea ad examen hoc redeunt
 consuetudine inducta, à principio ad finem
 vsque inaniter horam illam transmittunt.

Participa-
tiones seu
occupatio-
nes exami-
nis.

I.

2

Nota.

III. Verum ne otio locus relinquatur
 tuamus examinanti occupationem suam
 bus quibusdam distinctam. Prima est
 gites quid mente, ore, opere deliqueris.
 cunda, quid erga Deum, quid erga prox
 quid in te denique admiseris in Deo ob
 multa occurrunt, in quibus delinquit
 In oratione & meditatione observa
 cte, otiose, curiose, tepide egeris: an
 citamenta adhibueris; an virtutem, quæ
 in te interere statuis, delegeris: an sententiam
 identidem eo die considerandam sub
 ris: quæ septem, ad memoriam, huius ve
 ctur.
 illis te
 curam
 quæ ru
 curte pe
 rationes
 mentio
 ris occu
 an Deu
 que à ser
 an: an
 gubundi
 modesti
 id fit, da
 quare
 exami
 omnia
 fueris,
 nam: co
 di, vel b
 one cora
 teres, re
 Seq
 coram I
 garta exa
 one: e
 peccata
 agas.
 mens
 nialia de
 rationes,

ACTIVS, literis initialibus comprehen-
ditur.
3.
4.
5.
6.
7.
Sequitur, ordine naturæ, confessio humi-
coram Deo veniæque deprecatio, (quæ pars
4. Venia de-
precatio.)
5.
6.
7.
Ccc 3

3.
4.
5.
6.
7.

Pars 4.
Venia de-
precatio.

nia sua ac scelera immania detestantur: videbantur enim hæ sanctæ animæ peccati, quantumcumque exilis, deformitatem; Deumque offendit, qui summe diligendus est, & cui summopere obstricti sumus: nec ignorabant pœnitentiam hanc summopere Domino placere: qui, si videret lacrymas nostras, obuius accurret: & sicut matrem filiolum complectitur mater, sic & pœnitentem Dominus super genua blandietur noscitur gratias augebit, robustioresque spiritu efficiet. Ex parte tamen nostra officio deesse non debemus veri pœnitentis: sed, ut vindices diuinæ iuriæ, à nobis pœnas exposcere.

Isaia. 66.

*In Concil.
Tolet. 10. 11.
decret. pro
Potamio
Episcopo:
incipit
Assumere.*

In Concilio Toletano decimo memoratum præditum, Potamium quendam Episcopum Brachiensem extitisse, qui cum semel tactu femineo (ut loquitur Concilium) contactus fuisset, ipse se primum in ergastulo, nullo cogente, inclusit, atque nouem mensium pœnitentiam egit: deinde Concilio, quod Toleti celebratum, libellum accusatorium contra se porrexit, in quo peccatum admissum prædebat sponte. Quod vero Concilii perpetuam pœnitentiam, adiuuaret iniunxerunt; ut nimirum perpetuam in obiectis officiis delegeret: nihilominus affirmarunt humanius ac benignius cum ipso tractum, quam antiquorum canonum sententia pateretur. Egregium pœnitentiæ exemplum Potamius hic præbuit, optimeque sibi commisit: nam (ut ait Iob) qui timent primum, irruunt per eos: nix, qui enim exiguas pœnas breuesque steritates reformidant, in pœnas atrocissimas

Iob. 6.

gissimas, vel ignis purgatorii, vel æternæ ge-
 næ, sæpe incurrunt. Salutare ergo confi-
 a est, & peccata maximo dolore, quantum-
 que leuia, detestari; & sibi pœnam aliquam
 ponere. Hæc, quæ diximus hæctenus, vna
 sententia elegantissime Seneca comprehendit. *Lib. 3. epist.*
 ait, peccare senescit, corrigi non vult. *Depre- 28.*
 das te oportet, antequam emendes. Quidam de
 us gloriantur. Tu existimas aliquid de remedio co-
 rari, qui mala sua virtutum loco numerant? Ideo,
 quantum potes, te ipsum argue. Inquire in te. Accusa-
 re primum partibus fungere; deinde Iudicis; nouissi-
 me Deprecatoris: aliquando te offende. Et hæc quidē
 Seneca. Nec pudeat nos Ethnicum sequi, opti-
 præcepta tradentem; cum ea non modo vi-
 mus ex Christi, cuius religionem profite-
 mur, legibus, sed etiam ex ipsis naturæ humane
 iuris de promi.
 Vltimum quod in examine consideratur,
 emendationis propositum: quæ pars adeo *Pars 5.*
 necessaria est, vt, quidquid ante egeris, nihil *Propositi*
 hæc parte proficit; etiam si Sacramenti mini- *emenda-*
 strum accesserit: nullum enim peccatum re- *tionis.*
 mittitur, quamdiu quis plam complacentiam
 peccati retinet, & à vitio cessare renuit. Dan-
 vero opera est, vt non tantum virtute pro-
 fitum istud adesse censeatur, sed vt etiam actu
 Deo exprimat: hoc enim magnam
 habet ad permouendum eum, cui iniuria il-
 la est. Nec quidquam est, quod ad patrem pla-
 cendum filius adferre possit efficacius, quam si
 committat id, in quo deliquit, sibi nunquam

amplius euenturum. Haftenus de examine generali, nunc ad particulare veniamus.

C A P. XXI.

*Examinis particularis nomen, vsus, ac
condiciones.*

114. **P**lis mentibus hoc exercitationis
examinis generalis genus placet
dem, videntque momenti grauitatem, eius
vtilitatem: sibi tamen aliquid in eo defici-
autumant: quod cognoscatur defectus
tium, remedia nulla adhibeantur: quod tamen
lumine naturæ constat subsequi debere, &
rectionem substituendam esse, auctore Seneca.

*Senec. li 3.
de ira, c. 36.*

*Examinis
particul-
ris utilita-
tes.*

1.

qui de Sextio viro honorato scribens, eum
iufmodi seuocatione rationumque subdole-
ne vsum fuisse, his verbis testatur: *Animus
die ad rationem reddendam vocandus est.* *Faci-
hoc Sextius, vt consummato die, cum se ad roctur-
quietem recepisset, interrogaret animum suum:
hodie malum tuum sanisti? cui vitio obstitisti?
parte meliores? Desinet ira, & erit moderatio.
sciet sibi quotidie ad iudicem esse veniendum. Quo-
go pulchrius hac consuetudine excutiendi totum
Qualis ille somnus post recognitionem sui sequitur
quam tranquillius, altius, ac liber! Hæc Seneca
qui cum pulcherrimas discussionis huius
tates adferat; tum illud vrget maxime, vt
rum vitiorumque fiat correctio: qua non*

2.